

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความสำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้น หรือเป็นประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียวๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ลักษณะสำคัญของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญมีลักษณะ ดังนี้

๑. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นๆ ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
๒. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่งๆ หรือย่อหน้าหนึ่งๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๓. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณี ใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้นๆ
๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ในข้อความ

การพิจารณาความสำคัญ

ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งของข้อความดังต่อไปนี้

๑. ใจความสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแต่ละย่อหน้า ดังนี้
 - ๑.๑ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้าและมีรายละเอียดวางอยู่ในตำแหน่งถัดไป
 - ๑.๒ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งท้ายของย่อหน้า โดยกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ อย่างคลุม ๆ ไว้ก่อนในตอนต้น
 - ๑.๓ ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตรงกลาง
 - ๑.๔ ใจความสำคัญ
๒. อ่านจับใจความสำคัญที่ปรากฏรวมอยู่ในหลายๆ ย่อหน้า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบบนี้มีหลักสำคัญของการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - ๒.๑ อ่านอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ
 - ๒.๒ อ่านให้รายละเอียด
 - ๒.๓ อ่านแล้วถามตัวเองว่า เรื่องนี้มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม
อนึ่ง การตั้งคำถามไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทั้งหมด อาจจะต้องเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของงานเขียน เช่น เรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน ความว่าอย่างไร
 - ๒.๔ รวบรวมคำตอบจากข้อ ๒.๓ มาเรียบเรียงให้สะดวก และมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อความ

วิธีการจับใจความสำคัญ

วิธีจับใจความสำคัญหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าจะทำอะไร เช่น ชิดเส้นใต้ หรือติเส้นล้อมกรอบ ข้อความสำคัญ การใช้สีต่างๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การทำบันทึกย่อก็เป็นขบวนการส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีและได้ผล แต่ผู้อ่านควรย่อด้วยภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะวิธีนี้อาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไป อันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

๑. อ่านจากบนลงล่างแทนการอ่านจากซ้ายไปขวาทีละตัว
๒. อย่าอ่านทุกตัวอักษร เพราะจะทำให้อ่านได้ช้า
๓. ฝึกกวาดสายตาเป็นหัวๆ เพื่อที่จะได้อ่านได้ที่ละประโยคๆ ซึ่งจะช่วยให้อ่านได้รวดเร็ว
๔. พยายามเก็บความของแต่ละคน เมื่ออ่านจบตอนหนึ่งแล้ว โดยรู้จักแยกใจความสำคัญและใจความที่นำมาประกอบในแต่ละข้อความออกจากกันให้ได้
๕. ขณะที่อ่านต้องนึกไว้เสมอว่าเรื่องที่กำลังอ่านอยู่นั้นเป็นเรื่องอะไร มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร เมื่ออ่านจบแล้วจะได้ตอบปัญหาที่ตั้งไว้ได้
๖. พยายามให้ความสนใจในสิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว เมื่อต้องการจะอ่าน เพื่อตอบปัญหาหรือจับใจความก็ไม่ควรพะวงอยู่กับเรื่องหลักภาษาหรือเรื่องราวอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความต้องการ
๗. อย่าพยายามอ่านซ้ำเพราะจะทำให้เสียเวลา ในบางครั้งเราอาจจะได้รับความหมายจากประโยคถัดไปได้
๘. ฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือหลายๆ ประเภทเพื่อให้เกิดความชำนาญ

ในการอ่านใดๆ ก็ตาม จุดมุ่งหมายเพื่อจับใจความสำคัญของข้อความที่ได้อ่าน ดังนั้น ถ้ารู้จักสังเกตประโยคที่เป็นใจความสำคัญของข้อความแต่ละข้อความ และรู้จักแยกใจความหลักออกจากใจความรองได้ ก็จะทำให้เราเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว